

Veritas
PSİKİYATRİ ve
BEYİN BİLİMLERİ

"Veritas vincit"
"doğruluk kazanır"

DİKKAT EKSİKLİĞİ VE HİPERAKTİVİTE

DİKKAT EKSİKLİĞİ VE HİPERAKTİVİTE

Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB), okul çağı çocuklarının yaklaşık %3'ü ya da %5'ini etkileyen gelişimsel ve davranışsal bir bozukluktur.

Bozukluk en çok çocukluk çağlarında kendini belli etse de, yetişkinliğe kadar sürüp fark edilmez ve tedavi edilmezse okul, ev ve iş hayatında sıkıntılara sebep olabilmektedir.

Günümüzde uzmanlar, çocukluğunda DEHB olan kişilerin yaklaşık %30-%50 sinin hala bu bozukluktan etkilendiği konusunda hemfikirdir.

DEHB Belirtileri nelerdir?

DEHB belirtileri dikkatsizlik, dürtüsellik ve kişinin yaş aralığına göre uygun olmayan hiperaktivite olarak sayılabilir.

DEHB olan çocuklar, genellikle ;

- Dikkatleri çevredeki ses ve işaretler yüzünden kolay dağılan çocuklardır.
- Uzun süre boyunca konsantrasyonlarını koruyamazlar,
- Yerlerinde duramazlar ve dürtüseldirler,
- Gündüz hayal dünyasında yaşama eğilimindedirler,
- Verilen görevleri tamamlamaları yavaşdır ve uzun sürer.

DEHB olan yetişkinlerde ise rastalanan semptomlar aşağıdaki gibidir:

- Dikkatsizlik, dürtüsellik veya hiperaktivite
- Yaşamın en az iki alanında bozulma; ev, iş ve akran ilişkileri gibi
- Çocukluk hikayesinde DEHB semptomları olması

DEHB belirtileri yetişkinlerde ve çocuklarda farklılaştığı gibi, şiddeti de hafiften ağıra doğru değişebilmektedir.

DEHB'ye ne sebep olur?

DEHB'nin kesin sebebi bilinmemektedir. Uzmanlar, bu bozukluğa sahip kişilerin beyinlerinde bir takım değişimlerin olduğunu bilmektedirler. Bu bozukluk aile veya okul yaşantıları ya da ebeveynlerin zayıflığından kaynaklanmamaktadır. Tıp camiasında, DEHB'nin sebepleri üzerine kapsamlı çalışmalar yapılmaya devam edilmektedir.

DEHB tanısı nasıl konulur?

DEHB tanısı koyduracak yalnızca tek bir test yoktur. Tanı, çocuk altı aydan fazla süre boyunca DEHB'nin bazı ya da tüm belirtilerini gösterdikten sonra konmaktadır.

Tanı konurken, okul, bakıcılar ve ebeveynler gibi bir çok kaynaktan bilgi toplanmalıdır. Başvurulan sağlık uzmanı, tüm bu bilgileri ve çocuğun davranışlarını, aynı yaş grubundaki diğer çocukların davranışlarıyla karşılaştıracak ve sonuca varacaktır.

Başvurulan sağlık uzmanı ayrıca, fiziksel bir muayene de yaparak çocuğun davranışını etkileyen tıbbi bir problem olup olmadığını da gözden geçirecektir.

Yetişkinlerdeki DEHB tanısı da aynı süreç içerisinde konulacaktır.

DEHB nasıl tedavi edilir?

DEHB için herhangi bir kesin tedavi olmasa da uygulanacak yöntemler semptomları azaltıp kontrol altına almaya yardımcı olacaktır. Bir çok yöntemin uygulanması olasıdır:

Uyarıcılar

Uyarıcı ilaçlar ya da psikostimülanlar, bir çok yıldır DEHB tedavisinde başarılı sonuçlara ulaşmayı sağlamıştır. Uyarıcılar, yetişkin ve altı yaşından büyük çocuklarda, hem orta hem ağır düzeyde DEHB tedavisinde kullanılmaktadır.

DEHB'de kullanılan uyarıcılar:

- Metilfenidat (Ritalin, Ritalin LA)
- Kombine amfetamin türevleri (Adderall ve Adderall XR)
- Yavaş salımlı metilfenidat (Concerta)
- Pemoline (Cyclert)
- Dekstroamfetamin, (Dexedrine, Dexedrine Spansul Kapsül)
- Deksmetilfenidat (Focalin)
- Metilfenidat türevleri (Metadate CD, Metadate ER, Methylin)

Uyarıcı Olmayan Terapi

Kasım 2003'te, FDA, uyarıcı olmayan ilk DEHB tedavisi olarak Atomoksetin'i (Strattera) onayladı. Bu, yetişkinlerde, çocuklarda ve ergenlerde DEHB semptomlarını kontrol ettiği bilinen ilk tedavi yöntemidir.

Antidepresan Terapisi

DEHB tedavisinde çok çeşitli antidepresan ilaç kullanılabilir. Antidepresan terapisi, aynı zamanda belirgin bir depresyonu da olan DEHB'li yetişkin ya da çocuklarda en son tedavi yöntemi olarak kullanılabilir. Ancak antidepresanlar dikkat süresini ve konsantrasyonu artırma konusunda uyarıcılar ve yeni uyarıcı olmayan tedaviler kadar iyi değildir. Üstelik, antidepresanın etkisini göstermesi 2 ila 4 haftayı bulabilmektedir.

Not: FDA, antidepresan ilaçların, depresyonu ya da başka bir ruhsal problemi olan çocuk ve ergenlerde, intihar düşüncesi ve davranışı riskini arttırdığını belirtmiştir. Eğer soru ya da endişeleriniz varsa bunları mutlaka doktorunuzla görüşmeniz gerekmektedir.

Diğer İlaçlar

Normalde yüksek tansiyon tedavisinde kullanılan ilaçlar olan Klonidin (Catapres) ve Guanfacine yalnız ya da uyarıcılarla birlikte kullanıldığında DEHB tedavisinde faydalı oldukları görülen ilaçlardır. Bu ilaçlar DEHB'de davranışı iyileştirdiği gibi zihinsel fonksiyonları da geliştirmektedir.

Davranış Düzenlenmesi

Davranış düzenleyici ve kontrol edici tekniklerin öğrenilmesi başarılı bir DEHB tedavi programının önemli bir parçasıdır. Bir çok uzman davranış eğitimlerinin ilaç tedavileriyle birleştirilmesi yönteminin DEHB olan ergen ve çocuklarda en etkili yol olduğunu düşünmektedir.

Yine uzmanlara göre yetişkinlerde ilaç tedavilerinin yanı sıra sosyalizasyon eğitimi ve /veya davranış eğitimi bir çok hastaya yardımcı olacaktır.

İLETİŞİM

Telefon:

0 [212] 296 55 81 – 82

Faks:

0 [212] 296 55 81

GSM:

0 [536] 960 53 76

www.veritaspsikiyatri.net

info@veritaspsikiyatri.net

Pdf Arşivi İçin:

pdf.veritaspsikiyatri.net

Valikonağı Caddesi No: 8 D: 8 Nişantaşı - İstanbul